

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Samhällskunskap 1a1

Tema: Medborgarnas rättigheter och skyldigheter

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Digitalisering och mediers innehåll samt nyhetsvärdering när det gäller frågor om demokrati och politik. De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter. Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter.

Betygskriterium (E)

Eleven visar grundläggande kunskaper om de mänskliga rättigheterna och kan ge exempel på individuella och kollektiva rättigheter. Eleven kan på ett enkelt sätt förklara hur man kan utkräva sina rättigheter och diskuterar grundläggande frågor kring medborgarskap.

[Gy11, Samhällskunskap 1a1]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till medborgarrättigheter (10 min)

- Presentera begreppet medborgarskap och dess betydelse i samhället.
- Diskutera tillsammans hur medborgarens rättigheter har förändrats över tid.
- Ge exempel på specifika rättigheter som yttrandefrihet och religionsfrihet.
- Involvera eleverna i diskussionen genom att ställa frågor om deras åsikter kring medborgarskap.

2. Gruppaktivitet - Rättigheter i praktiken (20 min)

- Dela in eleverna i grupper och ge dem olika situationer som kräver överväganden om rättigheter.

- Varje grupp ska diskutera och besvara vad de tycker är den mest centrala rättigheten i den situationen.
- Grupperna presenterar sina tankar för klassen.
- Uppmuntra till reflektion kring vad som kan hända om rättigheter inte respekteras.

3. Sammanfattning och reflektion (10 min)

- Sammanfatta lektionen och dra paralleller till verkliga exempel.
- Ställ öppna frågor till klassen för att uppmuntra reflektion kring hur de skulle agera i olika scenarier.
- Ge eleverna möjlighet att ställa frågor.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Medborgarskap:** Begreppet medborgarskap och betydelse i samhället. Eleverna ska förstå vad som krävs för att vara medborgare och hur det relaterar till rättigheter och skyldigheter.
- **Mänskliga rättigheter:** Innehållet i de mänskliga rättigheterna och dess ursprung. Eleverna ska få konkreta exempel på rättigheter.
- **Demokrati:** Hur demokratiska processer fungerar och hur medborgare kan delta i beslutsfattande. Viktigt att förstå olika former av demokrati.
- **Folkrätt:** Grundläggande kunskaper om folkrätt och hur dessa regler skyddar individer i konfliktsituationer.
- **Källkritik:** Vikten av att kunna kritiskt granska information och källor, särskilt angående rättigheter och skyldigheter.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Medborgarskap	Den status som ger en individ rättigheter och skyldigheter inom en stat.	Kommer från fornnordiskans "madr" som betyder man och "borgar" som betyder att bebo.
Mänskliga rättigheter	De grundläggande rättigheter som tillkommer varje människa.	Internationellt begrepp, utvecklat under 1900-talet.
Demokrati	Styrform där folket har makt att påverka beslut.	Kommer från grekiska "demokratia" som betyder folkstyre.

Diskussionsfrågor

- A. Vad innebär det för dig att ha medborgarskap? Vilka rättigheter och skyldigheter tycker du är mest viktiga?
- B. Kan rättigheter endast krävas rättsligt? Hur kan individer påverka och utkräva sina rättigheter på andra sätt?
- C. Tänk på en situation där rättigheter har brutits. Vad kunde ha gjorts annorlunda för att skydda dessa rättigheter?

Aktivitet

Som lektionsaktivitet ska eleverna skapa en plakat som illustrerar deras perspektiv på mänskliga rättigheter. De kan använda tidningar, skisser och texter för att representera sina valda rättigheter och skapa en visuell presentation som kan visas upp i klassrummet. Efter att plakaten är klara, ska varje elev presentera sitt plakat och förklara sina val.

Exit-ticket

Frågor	Svar
1. Vad är medborgarskap?	En status som ger rättigheter och skyldigheter inom en stat.
2. Nämn en mänsklig rättighet.	Yttrandefrihet.
3. Hur kan medborgare påverka samhällsfrågor?	Genom att rösta, protestera och delta i debatter.

Hemuppgift

Som hemuppgift ska eleverna skriva en uppsats om en mänsklig rättighet. Uppsatsen ska vara 1-2 A4-sidor lång och inkludera en beskrivning av rättigheten, dess historia och varför den är viktig i dagens samhälle. Djupförståelse och reflektioner kring rättigheten uppmuntras.

Citat

“Det är en rättighet för varje människa att bli respekterad.” – Nelson Mandela, 1994. Detta citat betonar vikten av att erkänna varje individs värde och rättigheter, en central aspekt inom ämnet för dagens lektion.

Uppföljning

Uppge ett av nyckelorden så utför jag det:

- □ Word – Skapar ett dokument.
- □ PPT – Skapar en PPT.
- ➡ Nästa – Tar fram ytterligare en lektion.

- □ Hemuppgift - Utvecklar en hemuppgift för lektionen.

Tags: [Lektion](#)